

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **J. H.**

co do której umorzono postępowanie o czyn z art. 212 § 2 k.k.

po rozpoznaniu zażalenia podejrzanej na zarządzenie Przewodniczącej IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 25 stycznia 2024 r., sygn. akt IV Ka 297/23,

odmawiające przyjęcia kasacji

na podstawie art. 530 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wyrokiem z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn akt XII K 396/20, na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie karne wobec J. H. o czyn z art. 212 § 2 k.k. Rozstrzygnięcie to było zgodne z wnioskiem obrońcy z urzędu ówczesznie oskarżonej. Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez oskarżoną Sąd Okręgowy we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn akt IV Ka 297/23, zmienił wyrok Sądu I instancji poprzez niewielką korektę opisu czynu będącego przedmiotem rozpoznania, a w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy.

Od wyroku Sądu odwoławczego J. H. złożyła osobistą kasację, w której zamieściła wniosek o przydzielenie jej pełnomocnika (obrońcy) z urzędu. Wniosek ten uwzględniono i wyznaczono zainteresowanej obrońcę z urzędu w celu zbadania podstaw do wniesienia kasacji i stosownie do wyniku tego badania podjęcia czynności, o których mowa w art. 84 § 3 k.p.k. Wyznaczona obrońca złożyła pismo, którym zawiadomiła Sąd, że nie stwierdziła podstaw do wniesienia kasacji. Niezależnie od tego, że uczyniła to obrońca, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zawiadomił J. H. o stanowisku obrońcy oraz pouczył ją, że może ustanowić obrońcę z wyboru, a termin do wniesienia kasacji wynosi 30 dni od doręczenia zawiadomienia. Jeszcze przed wysłaniem jej przez Sąd zawiadomienia z pouczeniem, J. H., która dowiedziała się od obrońcy z urzędu, że kasacja nie zostanie sporządzona, wystąpiła do Sądu o wyznaczenie kolejnego obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia kasacji; wniosek ten został pozostawiony bez rozpoznania, zarazem na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. w zw. z art. 526 § 2 k.p.k. wezwano J. H. do uzupełnienia braku formalnego złożonej przez nią kasacji poprzez jej podpisanie (powinno być: przez sporządzenie i podpisanie) przez adwokata lub radcę prawnego - w terminie 7 dni pod rygorem odmowy przyjęcia kasacji. Braku tego zainteresowana nie uzupełniła, natomiast ponowiła prośbę o ustanowienie jej obrońcy z urzędu w celu „podpisania dokumentu”.

Zarządzeniem z dnia 25 stycznia 2024 r. Przewodnicząca IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego we Wrocławiu na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 526 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k. odmówiła przyjęcia kasacji złożonej przez J. H. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn akt IV Ka 297/23. W uzasadnieniu przytoczyła opisany wyżej przebieg postępowania, nadto zaznaczyła, że „ustanawianie kolejnego kolejnego adwokata z urzędu w celu wykonania jednej z czynności, o których mowa w art. 84 § 3 k.p.k., w sytuacji, gdy poprzedni adwokat po przeanalizowaniu akt sprawy nie znalazł podstaw do sporządzenia i podpisania kasacji, możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy stwierdzone zostaną zaniedbania dotychczas wyznaczonego adwokata w zakresie wykonywania zleconych mu czynności (ustalone np. w wewnątrzkorporacyjnym postępowaniu dyscyplinarnym lub te dostrzeżone przez organ sądowy z urzędu)” oraz że „wobec stwierdzenia przez Sąd, że obrońca

rzetelnie wywiązał się ze swoich zadań w zleconym mu zakresie, zaś prawidłowo pouczona strona nie wywiązała się z obowiązku usunięcia braku formalnego kasacji po upływie wyznaczonego terminu, zarządzono jak na wstępie”.

Zażalenie na to zarządzenie złożyła w ustawowym terminie J. H. Twierdziła m.in., że stanowisko obrońcy o braku podstaw do wniesienia kasacji jest błędne, deklaruowała chęć wystąpienia z tą skargą, do czego ma prawo jako „obywatel i strona oskarżona, która uznaje, iż powyższe postępowania (...) nie były prowadzone w sposób rzetelny i z naruszeniem prawa” oraz wyraziła pogląd, że chociaż nie można przymusić adwokata do sporządzenia i wniesienia kasacji, gdy ten nie chce się podjąć tego zadania, to „Sąd w żadnym razie nie jest związany limitami ilości razy przyznawania pomocy prawnej z urzędu, jeżeli tylko ubiegający się o nią, do takowej się kwalifikuje (...)”. Podkreśliła, że zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji „pomimo ponowienia próby uzyskania pomocy prawnej z urzędu”, ogranicza jej prawo do „rzetelnego prowadzenia postępowania/obrony.” W konkluzji wniosła o „skorygowanie wadliwego zarządzenia Sądu Okręgowego we Wrocławiu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne, bowiem znajduje oparcie w powołanych w zaskarżonym zarządzeniu przepisach prawa. Autorka zażalenia nie twierdziła zresztą, iż odmowa przyjęcia kasacji jest niezgodna z tymi przepisami, wyrażała natomiast pogląd, że z tytułu statusu oskarżonej, jaki miała w procesie, przysługuje jej niejako przyrodzone prawo do wniesienia kasacji. Tak jednak nie jest, bowiem, o czym świadczy treść art. 523 k.p.k., ustawa ogranicza zakres spraw, w których strona może złożyć ten nadzwyczajny środek zaskarżenia. Autorkę zażalenia interesuje wniesienie kasacji na korzyść, zatem celowe będzie wyjaśnić, bowiem zostało to pominięte w piśmie obrońcy, że wniesienie takiej kasacji jest możliwe jedynie w razie skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (takie orzeczenie wobec J. H. nie zapadło), chyba że zostanie wychwycone któreś z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., czyli należące do bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia (art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k.). Obrońca zaznaczyła, że „nie występują w niniejszej sprawie bezwzględne przyczyny odwoławcze przewidziane w art. 439 k.p.k.”, a skoro tak, to rzeczywiście nie mogła sporządzić kasacji, która podlegałaby

rozpoznaniu, choćby J. H. była przeświadczona o wadliwości wydanego wobec niej wyroku.

Nie ma też racji autorka zażalenia gdy utrzymuje, że odmowa sporządzenia kasacji przez obrońcę z urzędu nakazywała wyznaczenie jej kolejnego obrońcę. Stanowisko wyrażone w zaskarżonym zarządzeniu w pełni zasługuje na akceptację, w szczególności pogląd, że takie postąpienie jest celowe, gdy sąd stwierdzi zaniedbania dotychczasowego obrońcy. W niniejszej sprawie nie miało to miejsca, wypada przy tym odnotować, że skoro kasacja może być wniesiona tylko z powodu zaistnienia uchybień z art. 439 k.p.k., to w sytuacji, gdy skarżąca nie wykazuje, iż myli się obrońca wyrażając pogląd, że takie uchybienie w sprawie nie zaistniało, bez znaczenia jest jej ogólnikowe twierdzenie, że materiał znajdujący się w aktach sprawy i przebieg postępowania przemawiają za wniesieniem kasacji. Należy nadto podkreślić, że wyznaczenie obrońcy z urzędu powoduje, iż Skarb Państwa ponosi koszty jego opłacenia i skarżąca nie może oczekiwać, że wydatki Skarbu Państwa będą zwielokrotniane za każdym razem, gdy obrońca nie spełni jej oczekiwań.

Podsumowując powyższe trzeba stwierdzić, że postępowanie przeprowadzone w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu w związku z wniesieniem przez J. H. osobistej kasacji było prawidłowe, o czym przekonuje opisana sekwencja zdarzeń. Kasacja ta zawierała błąd formalny w postaci niesporządzenia jej i niepodpisania przez podmiot fachowy, wyznaczona z urzędu obrońca nie znalazła podstaw do wniesienia kasacji, wezwana i stosownie pouczona strona procesu nie usunęła w terminie braku osobistej kasacji, zatem prawidłowo wydano zarządzenie o odmowie jej przyjęcia.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)

